

pospešuje gospodarstveni poduk in napredek kmetskega ljudstva v milej nam slovenske domovini sredi lepe Avstrije po znanem geslu:

Vse za vero, dom in cesarja.

Gospodarske stvari.

Češplja. (*Prunus domestica*).

M. Kje je češplja prav za prav doma, se ne da do gotova dognati. Pri nas se nahaja divje ob plotih in v grmovji in na nerodovitnih tleh blizu vasi. Tu raste ko trnjast, trščat grm, sajena pa in obdelovana po vseh naših pokrajinah v prav različnih zemeljskih razmerah. Nekateri poročajo, kakor da bi jo bili na Nemško ob Renu še leta 1196 po koščicah iz Moreje na Grškem prinesli in zasadili. Po Slovenskih krajih je gotovo starejša in prej ko ne že z današnjimi prebivalci sem zaplojena. Češplja hoče imeti zavetno lego in skoraj v vsaki zemlji stori. Češplja je prav domače sadno drevo, zato se pa tudi po pravici imenuje po latinski „domestica“, t. j. domača. Le blizu človeka in blizu človeškega domovanja najbolje stori in rodi. Po odprtih, vetrovnih krajih sicer tudi še raste pa le redkokdaj kaj rodi.

Zaploja se po koreninskih izrastkih, ki se morajo na svojem mestu porezovati, dokler da dosti močni postanejo za presajanje. Pa tudi koščice sadé, kar se mora po jeseni goditi. Da koščice poženo, se morajo poprej v gnojnici namakati in le prav plitvo jih gre posejati, da morejo zrakovine na nje delovati in koščicam sklepe odpreti. Da si pa tudi nekteri posejanje koščic priporočajo in hvalijo kot dobro in primerno, vendar se pa mora reči, da v obče ne velja dosti. Navadno izrastejo iz koščice trščati in trnjasti debliči, ki včasih revni drobni sad nesó. Zato ostane zaplojanje po koreninskih izrastkih še vedno najboljše, samo je treba take izrastke podreti in jih v dobro prst v drevesnici posaditi, kjer se potem tako dolgo pusté in obrezujejo in obdelujejo, dokler da so za presajanje na določeno mesto.

Najlepša češpljeva drevesa se izredé, ako se mladi, jedno- ali dveletni koreninski izrastki v drevesnico posade in tam po drevesničnih naukih in vrtnarskih pravilih vzreajo. Napaka, da spet koreninske izrastke poganjajo, izvira od krive in napačne posaditve. Laska češplja, kakor tudi druge sorte sploh, se najbolje in najzanesljivejše zaredé po okuliranju na slive, po čem še tudi to dobro lastnost dobijo, da kmalu rodovitne postanejo. Kako se sploh s tem sadnim drevesom ravna, je tako občno znana reč, da ni treba o tem še nadalje govoriti.

Sliva pa je brez vsega ugovora po trsu najvažnejša sorta sadja, katero imamo. Ona se da prav lahko zarediti, kmalu rodi, njeni sad je dober in zdrav in se da na veliko načinov v hasek obrniti. Na Nemškem ob Renu, Nekarju in Menu

se vsako leto, kedar češplje obrodijo, veliko tisoč centov češpelj posuši in potem na Holandeško proda. Ravno tako se jih neizmerno veliko v sode nabaše in iz njih slivovica žge. Sušiti češplje bi bilo pač tudi našim kmetovavcem nasvetovati in si tako pridelek v boljši denar spraviti. Slivovice se sicer tudi pri nas dosti iz češpelj nažge.

(Dalje prih.)

Kako podgane (štakore) loviti? V prazen polovnjak se položi na sredino opeka (cegelj) po koncu. Potem se prilije toliko vode, da gornji konec opeke le malo iz vode moli. Polovnjak se pokrije z debelim papirjem, kateri se v podobi križa razreže in papirni konci kvišku pripognejo. Na te konce se dene piča, katero podgane rade imajo, in da zamorejo do nje priti, se k polovnjaku prikloni vozka deska; po tej deski pride podgana do nastavljene piče, in pade v polovnjak. Tukaj splava na suhi konec opeke. V kratkem pride druga podgana, ktera se tudi v polovnjak spolzne. Te dve podgani se zdaj v polovnjaku začno grizti, ker vsaka bi rada na suhem koncu opeke se zdržala, vendar pa je le za eno prostora. Vsled nasprotné borbe ena mrtva obleži, pa tudi druge so med tem privabljene, ktere ravno tako v vodo popadajo, in borba za suhi konec opeke se znova prične, dokler se podgane med seboj ne pokončajo.

„Pr. Ldwrt.“

Dopisi.

Iz Maribora. (Okrajni zastop) še se ni znebil svojega Seidla in jegovih mnogoletnih prijateljev v odboru, čeravno so novoizvoljeni zastopniki dne 27. nov. 1879. skoro vsi prišli v Maribor na poziv okrajnega glavarja. Bila je občutljiva zima. Zato smo se res čudili, da so razun grofa Nugenta vsi od Slovencev nasvetovani in voljeni zastopniki prišli: g. Mihelič iz sv. Lovrenca v puščavi, g. Korman iz Kumena, g. Karničnik iz Ruš, g. Robič iz Lembaha, g. Vajksl iz Cvetkovec, g. Mohorko iz Orehove vasi, čeravno je še nekoliko reva bolehal, g. Gert iz Frajhama, g. Ramuta od sv. Martina, g. Fluher od sv. Petra, g. Vračko od sv. Marjete, g. Jožef Vajngerl iz Gačnika, g. vitez Tarnawiecky od Mure, g. Lerber od sv. Ilja, g. Ferline iz Svičine in g. Sikar iz Selnice ob Dravi, skup 15, katerim so se pridružili v Mariboru stanujoči g. Kodela, g. Simon Paul, g. dr. Sernee, g. dr. Radaj in g. Bindlehner, skup 20, tedaj ravno polovica. Vkljub tolikej skrbljivosti pa vendar niso skoro ničesar opravili. Kdo je bil temu kriv? Zagrizeni sovražniki vsakega porazuma in spravedljivosti med nemškim in slovenskim narodom na Štajerskem, mariborski nemci in nemškutarji, med temi na prvem mestu znani državni poslanec g. dr. Duhatsch, ki, namesto da bi v državnem zboru se potegoval za koristi svojih volilcev, doma v Mariboru starej Seidlovej gardi dvori in jo hrabri v